

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Právní úkon – právní jednání

Diplomantka: Helena Morozová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Autorka si za téma své práce zvolila tradiční problematiku, která je však s ohledem na nedávné změny právní úpravy velmi aktuální a její zpracování může být značně přínosné. V souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku je pojem právní úkon nahrazen staronovým pojmem právní jednání. Diplomantka si za předmět svého zkoumání cíleně zvolila porovnávání obou těchto pojmů se zaměřením na jejich obecné vymezení, výklad a následky jejich vad.

Úprava právních úkonů v občanském zákoníku č. 40/1964 Sb. a právních jednání v novém občanském zákoníku se od sebe v mnohém odlišují. Na první pohled je patrný i podstatně větší rozsah úpravy, která je zakotvená právního jednání věnována. Diplomantka si je těchto změn i celkové rozsáhlosti tématu dobře vědoma a v práci se přidržuje intencí schváleného rozvržení. Po přehledném *Úvodu* se pouští hned do obecného vymezení právně-relevantního projevu vůle. Ve svém výkladu čerpá z tradičních zdrojů, byť je pochopitelné, že s ohledem na elementární povahu tématu existuje i řada dalších možných. V textu se snaží postupně vypořádat s jednotlivými charakteristickými znaky blíže rozebíraných institutů. Velmi kladně je třeba hodnotit i snahu porovnávat tuzemskou úpravu s vybranými cizími právními řády, zejména Francie a Německa. Rozsah odevzdaného textu splňuje kritéria diplomové práce.

K práci je však třeba učinit i několik kritických připomínek. Pro čtenáře je asi nejzřetelnějším nedostatkem jistá nesouvislost vyjadřování, resp. myšlenková nesourodost v určitých pasážích. Autorka ve výkladu skáče, mnohdy nelogicky. Občas zaměřuje svoji pozornost na, z pohledu tématu, problémy spíše marginální, zatímco těm podstatným se věnuje okrajově nebo vůbec. Tak například v kap. 1.2.5.1 *Náležitosti fyzických osob činících projev vůle*, přeskakuje od úpravy podle občanského zákoníku z roku 1964, přes ABGB, BGB až k novému občanskému zákoníku. To vše stíhá na třech stránkách. Základ výkladu by však měl spočívat v jasném porovnání úpravy starého a nového občanského zákoníku. Čtenář se nedozvídá nic o nové možnosti nabytí svéprávnosti, a tím i způsobilost platně právně jednat dle § 37 NOZ, nic se nedozví ani o úpravě obsažené v § 34, 35 a 36. Změny v jiných ustanoveních (§ 32 a 33) jen naznačuje, aniž by je blíže vysvětlila a zdůvodnila. Pominuty jsou i instituty podpůrných opatření při narušení zletilého právně jednat (§ 38 an.) atd. Těžiště práce má přitom spočívat ve srovnání pojetí právního úkonu dle ObčZ 1964 a právního jednání dle NOZ. Čtenář však na mnoha místech ani přesně neví, zda se dozvídá informace platné pro občanský zákoník z roku 1964 nebo 2012. O nic lépe nepostupuje ani v následující kapitole 1.2.6 *Forma projevu vůle*. I ta představuje do značné míry opět poměrně nesourodý přehled informací. Všechny se více méně dotýkají problematiky formy právních jednání, opět zde ovšem chybí jasné a přesné srovnání staré a nové úpravy občanského práva s jasným pojmenováním změn a jejich zdůvodnění. To se nedaří zhojit ani četnými odkazy na římské právo či převzatým hodnocením zahraničních úprav. Úzké a nekomplexní pojetí výkladu nové právní úpravy, na kterou měla být práce v převážném rozsahu zaměřena, je patrné, v různé intenzitě, téměř v celém rozsahu práce. Vidět je to například u vymezení neplatnosti právních jednání, kde se nechává diplomantka při vymezování změn až příliš vést publikací, která je primárně určena k obecnému informování o změnách, jež

přináší občanský zákoník v přehledné formě pro širokou veřejnost, nikoliv jako vyčerpávající inspirační zdroj pro vytváření diplomové práce. Nelze vybírat jen určité „zajímavé novinky“, které přináší rekonstrukce. Pokud v kapitole 3.3 rozebírá další možné následky vad právních jednání odlišné od neplatnosti, přičemž začíná podkap. 3.3.1 *Nicotnost*, na kterou navazuje podkap. 3.3.2 *Možnost odstoupení od smlouvy* a podkap. 3.3.3 *Relativní neúčinnost*, mělo by být zcela zřetelné, zda je tento výklad podáván podle staré nebo nové právní úpravy. Autorka například u kapitoly pojednávající o možnosti odstoupit od smlouvy pro vadu jednání zmiňuje, že tato možnost byla dána již v římském právu, a následně na více jak půl stránce cituje odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu, které s uvedeným souvisí jen zcela okrajově. Blíže se nedostává k § 49 ObčZ 1964, který umožňoval odstoupení od smlouvy v případě jejího uzavření v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek. Už vůbec nerozebírá, zda je tato možnost převzata do nového občanského zákoníku. Je tedy třeba jen znovu připomenout, že tématem je třeba se zabývat komplexně, souvisle, provázaně a s jasnou logickou strukturou, diplomantce se to daří jen omezeně. Zvolené téma je sice jako celek poměrně obsáhlé, autorka se však rozsahem práce zdaleka neblíží obvyklému hornímu limitu počtu stran diplomové práce a měla tedy ještě dostatek prostoru své myšlenky dále rozvinout.

Formální stránka zpracování je v nejlepším případě na průměrné úrovni. Text je postižen řadou zbytečných formálních nepřesností, nelogicky znějících vět, vyšinutí z větných vazeb atp. Všechny tyto vady nesvědčí jistě o tom, že by autorka nebyla schopna napsat text bez závad, ale spíše o tom, že věnovala finální úpravě práce zcela nedostatečnou pozornost. Tak kupříkladu jen na s. 17 je možné nalézt následující pochybení: věta uvedená kurzívou je zakončena pomlčkou; nový občanský zákoník byl ve Sbírce zákonů publikován v roce 2012, nikoliv v roce 2013 (tato chyba se v práci opakuje vícekrát), za číselným označením zákona je vždy třeba uvádět *Sb.*; ...*odlišnost můžeme najít u nezletilců, za které je oprávněný jejich právní zástupce.*; s. 18 – ...*civilizovaných zemích u i nás...* atd. atd.

Rozsah použité literatury je dostatečný. Jen občas není zcela zřejmé, odkud jsou informace přebírány. Děje se tak zejména při odkazu na zahraniční úpravy (např. s. 12, 13), kdy není uveden ani přímý pramen, tedy např. text zahraničního předpisu, ani literatura, ze které by byl tento údaj převzat. V samotných poznámkách pod čarou je možné opět nalézt celou řadu nepřesností a nejednotnost. Příkladem za všechny je uvádění i neuvádění stránek, z nichž je čerpáno; zakončování citací čárkou či dokonce závorkou, uvozování stránky, z níž je citováno spojením *str.* ; s. nebo vůbec ničím.

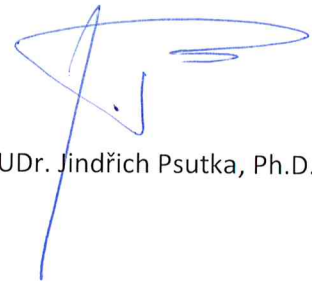
Lze shrnout, že odevzdaná práce trpí celou řadou nedostatků různého intenzity a významu. Mnohé z nich je třeba přičíst na vrub obtížnosti tématu. Přestože se jedná o problematiku na první pohled základní a může se zdát být jednoduchou, při bližším pohledu je zřejmé, že autorka si za předmět svého zkoumání zvolila klíčové pojmy soukromého práva. Vypořádání se s nimi po stránce teoretické, za současného srovnání jejich pojetí ve staré a nové úpravě, ničím jednoduchým není. Zvláště pak s ohledem na absenci zdrojů, kterých byl v době odevzdání práce ještě podstatně větší nedostatek než v okamžiku sepisování tohoto posudku. Její úkol tedy nebyl nikterak jednoduchý již v samotném základu. Z pohledu vedoucího práce je třeba jen s politováním podotknout, že autorka mohla a měla více konzultovat, zejména pak výslednou podobu svojí práce před jejím odevzdáním. Naprostá většina vytýkaných nedostatků mohla být bezesporu odstraněna. Z práce je totiž, přes učiněné výhrady, jasně patrné, že autorka je velmi dobře schopna proniknout do problému, analyticky

zpracovávat informace a následně dospívat k vlastním závěrům, které dokáže, pokud chce, přehledně vyjadřovat v písemné formě. Lze tedy přepokládat, že její práce mohla být lepší, pokud by jí věnovala o něco více svého času a pozornosti, jak by se ostatně u diplomové práce slušelo.

S ohledem na uvedené práci k obhajobě doporučuji. Výsledné hodnocení by mělo odrážet výše uvedené posouzení a pochopitelně výkon uchazečky při obhajobě práce. Při té by se měla zaměřit na následující otázky:

- 1) V práci uvádíte, že jednou z výrazných novinek nového občanského zákoníku je rozlišování mezi písemnou a textovou formou právního jednání. Zkuste blíže uvést, jaký je podle Vás mezi těmito formami rozdíl?
- 2) Je podle Vás nutné, aby se třetí osoba dovolávala absolutní neplatnosti právního jednání, jak naznačujete na s. 34?

V Plzni dne 5.2. 2014

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.